

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Ústí nad Labem

Inspekční zpráva

Zvláštní škola, Lovosice, Mírová 225

Adresa: Mírová 225, 410 02 Lovosice

Identifikátor školy: 600 023 478

Zřizovatel: Školský úřad Litoměřice

Školský úřad: Litoměřice, Na Valech 525, PSČ 412 91

Termín konání orientační inspekce: 1. – 3. února 2000

Čj.	066 122/2000-4031
Signatura	of2nt201

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Ve speciální škole s právní subjektivitou od 1. 1. 1995, se v deseti třídách vzdělává 99 žáků 1. – 9. ročníku zvláštní školy a v dalších dvou třídách, pomocných, 13 žáků, celkem 122. Současný počet žáků je totožný s vykázaným počtem žáků v zahajovacím výkaze ze dne 1. 10. 1999.

Výuka žáků 2. a 3. ročníku se uskutečňuje společně v jedné třídě, výuka ostatních žáků probíhá samostatně.

Součástí školy je školní družina.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Třídy zvláštní školy, 1. – 9. ročník

V průběhu orientační inspekce proběhly hospitace ve 27 vyučovacích hodinách. Kromě prvního, ročníku (nemoc vyučující) byly navštíveny všechny ročníky zvláštní školy. V hodinách českého jazyka – 4, matematiky – 5, fyziky a přírodopisu – 3 a v hodinách „výcho“, tj. výchovy tělesné, řečové, výtvarné, hudební a pracovní – 15, sledovali inspektoři ČŠI plánování, přípravu a podmínky výuky, organizaci, formy a metody výuky, účinnost motivace a hodnocení a komunikaci mezi učitelem a žáky.

Časová dotace odpovídala ve sledovaných předmětech schválenému učebnímu plánu. Škola pracuje podle schváleného učebního programu pro zvláštní školy a nevyužívá možných úprav učebního dokumentu. Členění učiva ve sledovaných předmětech do jednotlivých ročníků a příprava pedagogů odpovídá učebním osnovám, nedochází k obsahové duplicitě při plánování výuky předmětů, kontinuita výuky předmětů mezi jednotlivými ročníky je zajištěna.

Personální podmínky výuky se od poslední inspekce v roce 1988 zlepšily, protože kromě dvou vyučujících jsou ostatní pedagogicky a odborně způsobilí. Kromě toho jsou dvě pedagogicky a odborně způsobilé vyučující na mateřské dovolené.

Materiální a psychohygienické podmínky odpovídají požadavkům na vzdělávání mentálně postižených žáků, neboť učebny a odborné pracovny jsou prostorné, vybavené základním žákovským a dalším potřebným nábytkem, učebními pomůckami a dalším potřebným materiálem. Učební pomůcky jsou modernizovány, ale během inspekční návštěvy nebyly využívány. Učitelé dávají přednost vlastnoručně vyrobeným pomůckám a při výuce preferují učebnice /nakladatelství Septima, Parta a Scientia/ a tabuli. Učební prostředí je estetické, úpravu tříd dotváří především žákovské práce. *Psychohygienické zásady* jsou dodržovány, pevně je stanovena délka vyučovacích hodin a přestávek. Škola zajišťuje pitný režim částečně. Někteří žáci si nosí z domova sáčky s čajem a instantní polévky a vyučující jim pomůže při přípravě, někteří žáci si přináší nápoj z domova. Ve škole stále nejsou, kromě nainstalovaného stolu pro stolní tenis – v době inspekce nebyl o přestávkách využíván, vytvořeny podmínky pro využívání chodeb a tělocvičny v době přestávek k relaxačním aktivitám. Přestávky žáci tráví ve třídách.

Struktura hodin odpovídala věku a mentálnímu postižení žáků. Potřebné organizační pokyny byly formulovány s výjimkou jedné hodiny přírodopisu jasně a srozumitelně, byly přiměřené možnostem žáků. Množství informací bylo v době inspekce přiměřené náročnosti učiva, věkovým a především mentálním možnostem žáků.

Český jazyk

Převážně frontálně vedená výuka *českého jazyka a jeho všech složek* vycházela především z používání učebnic, školních sešitů a připravené tabule. Ve výuce nebyly využívány dostupné pomůcky, které jsou v kabinetech. Pokud použili učitelé některých pomůcek, dávali přednost vlastnoručně vyrobeným kartičkám. Zaměřovali prvotní pozornost na předávání vědomostí, malá pozornost byla věnována rozvoji komunikativních dovedností. Zejména ve třídách nižších ročníků chyběla vstupní a průběžná motivace a pestrost forem a metod práce. Stereotypnost výuky vedla k nespolutracujícímu chování některých žáků, kteří věnovali pozornost svým zájmům. Vynikající a zcela odlišná od jiných byla hodina mluvnice v 5. ročníku, kdy vyučující využívala práce ve skupinách, vedla žáky k rozvoji slovní zásoby a uplatňování dříve získaných vědomostí. Herní a zajímavé činnosti žáky motivovaly k velmi dobrým výsledkům. Pouze v závěru této hodiny bylo provedeno hodnocení výkonu žáků, pozitivním hodnocením byli motivováni i žáci jinak méně úspěšní. V rámci výuky psaní byla dodržována psychohygiena a vlastnímu psaní předcházela uvolňovací cvičení. Žáci již mají zafixované špatné držení psacího náčiní. Po upozornění vyučující reagovala a zajistila žákům kompenzační pomůcku, tzv. trojhrannou násadku na tužky. Čtenářské dovednosti a schopnosti jsou velmi rozdílné. U některých žáků bylo zjištěno tzv. dvojí čtení. Učitelé nevedou žáky k odstraňování tohoto chybného čtení, nebylo zjištěno ani využívání kompenzačních pomůcek nebo metod pro odstraňování dvojího čtení.

Výuka českého jazyka je celkově hodnocena jako dobrá.

Přírodovědné předměty

Během sledované výuky *matematiky, fyziky a přírodopisu* /s výjimkou dvou hodin vyučovaných nezpůsobile – matem. a přírodopis/ vyučující seznámili žáky s cílem hodiny a jejím programem, zařadili opakování, které bylo přiměřené náročnosti učiva a specifickým zvláštnostem žáků. Většina hodin byla vedena frontálním způsobem. Jednotliví žáci dle diktátu vyučujícího psali příklady na tabuli /kromě jedné třídy nebylo na tabulích nic předem připraveno/, řešili je pod dohledem vyučujícího a ostatní buď počítali samostatně do sešitů nebo vyřešený úkol opisovali, slovní úlohy z učebnice i úlohy čerpající z praxe řešili rovněž společně. I když způsob výuky žáky nezaujal, žáci dle pokynu vyučujících pracovali a prokázali vcelku dobré znalosti. Během samostatné práce, která většinou nebyla diferencovaná, jen někteří vyučující pracovali s jednotlivými žáky individuálně. Celkově lze konstatovat, že v 7. – 9. ročníku bylo využíváno minimum názorných pomůcek a nebyly uplatňovány moderní techniky učení. Dvě hodiny vyučované nezpůsobile měly vážné metodické chyby, byly nepromyšlené, vyučující neměl pro přírodopis připravené pomůcky, nové učivo žákům četl z učebnice, vybrané pasáže žákům diktoval a ti prováděli zápis do sešitů. Výrazné nedostatky byly rovněž u stejného vyučujícího v matematice. V obou uvedených hodinách byli žáci neukázněni a jejich znalosti byly velmi slabé. Zcela rozdílná byla hodina matematiky v 6. A. Prostřednictvím různých metod a forem práce a využíváním učebnice, připravených příkladů na tabuli nebo kartičkách a zařazováním početních her dokázala vyučující udržet zájem a aktivitu žáků po celou hodinu. Během diferencovaně uložené samostatné práce vyučující pracovala s jedním žákem individuálně. Střídala se výuka hromadná se skupinovou a individuální, vyučovací čas byl využit efektivně.

Motivaci k podněcování aktivity žáků využívali jen někteří vyučující, slovně byly hodnoceny výkony a znalosti v průběhu všech vyučovacích hodin. Nedostatkem některých hodin je chybějící závěrečné shrnutí, popřípadě sebehodnocení práce žáků a absence oprav chyb žáků.

Vzájemná komunikace byla rozdílná, převážně ale založená na vzájemné důvěře. Méně jsou žáci vedeni k vyjadřování myšlenek, znalostí a odpovědí celou větou. Verbální komunikace ze strany vyučujících byla celkově velmi dobrá a žáci většinou projevovali pozitivní vztah k výuce. Projevy nezájmu a nežádoucího chování ve dvou hodinách byly odezvou na nepodněcující způsob výuky.

Výuka matematiky, fyziky a přírodopisu je celkově hodnocena jako dobrá.

„Výchovy“ (tělesná, řečová, hudební, výtvarná a pracovní)

Řečová výchova, tělesná výchova, hudební výchova, výtvarná výchova a pracovní vyučování byly velmi dobře a promyšleně připraveny. Žáci získávají potřebné vědomosti, dovednosti a návyky. Vyučující dbají na dodržování bezpečnosti a hygieny při činnostech, žáci jsou motivačně vedeni k vytrvalosti a kvalitě práce. Pro výuku předmětů pracovní vyučování a výtvarná výchova má škola připravené dostačující množství materiálu. Žákům je dán prostor pro uplatnění svých dovedností a tvořivosti. Zároveň učitelé poskytují žákům individuální pomoc. Při hodnocení prací v závěru hodin byly respektovány individuální dispozice žáků, zároveň byla oceňována snaha a pokrok. V žádné ze sledovaných hodin nebylo zaznamenáno sebehodnocení žáků. Velmi podnětné a vhodné se jeví spojení řečové výchovy s hudební výchovou. Velmi kvalitně připravené a poté realizované hodiny obsahovaly pestré formy a metody práce, byly využívány nástroje z Orffova instrumentáře a vyučující se snažili, aby žáci zapojili co nejvíce smyslů. Řečová výchova se uskutečňovala v podobě skupinové péče, zároveň byl uplatňován i individuální přístup k žákům, kdy byla prováděna náprava vadně vyslovovaných hlásek. Pro rozvoj fonemického sluchu bylo využito akustické pomůcky - bzučák.

Výuka „Výchov“ je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalitu vzdělávání ve sledovaných hodinách lze celkově hodnotit jako dobrou.

Žáci zařazení do tříd zvláštní školy pracují podle učebních dokumentů schválených MŠMT. Časová dotace ve sledovaných předmětech odpovídá učebnímu plánu, členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá vzdělávacímu programu zvláštní školy. Personální podmínky jsou celkově velmi dobré, pedagogů bez stanovené pedagogické a odborné způsobilosti je 27%, dvě vyučující studují. Pouze v jednom případě pedagogická a odborná nezpůsobilost pro výuku na speciální škole citelně negativně ovlivňuje kvalitu výuky.

Materiální a psychohygienické podmínky jsou velmi dobré. Škola disponuje vyhovujícími prostory. Je vybavena schválenými učebnicemi a množstvím pomůcek, které ale vyučující využívají v menší míře, spíše používají vlastní pomůcky. Nedostatek spatřuje ČŠI celkově v organizaci výuky, využívání různých forem a metod zohledňujících schopnosti a chápání mentálně postižených žáků, v používání názorných pomůcek, v rozvoji komunikace a ve využívání motivace a hodnocení žáků.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Nově zpracované koncepční záměry školy na období příštích pěti let /do roku 2004/ jsou stanoveny na základě analýzy podmínek školy a možnostech dalšího vývoje v oblasti

personální, materiální a kapacitní. Prioritou je plnění schválených vzdělávacích programů a zavádění nových progresivních metod vyučování. Stanovené cíle projednané na poradě pracovníků školy dne 23. 8. 1999 jsou reálné. Dle zjištění ČŠI je vzdělávací program plněn, ale používání nových metod ve výuce je ojedinělé. Zvyšování kvalifikace se daří, část vyučujících bez předepsané způsobilosti studuje. Ředitelka školy podporuje další vzdělávání učitelů.

Stanovené koncepci projednané se zřizovatelem a podporované rodiči odpovídá celoroční plán. Je rozdělený do jednotlivých měsíců, ale není stanoven bližší termín plnění a není stanovena zodpovědnost. V zpracovaném ročním plánu školy pro školní rok 1999/2000 je uvedena hospitační a kontrolní činnost, plán pedagogických rad, plán práce protidrogového koordinátora, plán výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině a plán soutěží zvláštních škol okresu Litoměřice. Upřesnění a kontrola plnění úkolů z předchozího období probíhá na pravidelných provozních poradách. Pokud je záznam kvality plnění zpracován písemně, je převážně pozitivní, ne zcela odpovídá zjištění ČŠI.

Výuka probíhá podle učebního plánu, nepovinné předměty škola nevyučuje.

Plánování není vždy důsledně realizované, lze je hodnotit jako dobré.

Organizování

Ředitelka školy byla dne 5. 10. 1998 opět potvrzena do funkce. Pro výkon funkce má odpovídající pedagogickou a odbornou způsobilost. Přesně vymezené kompetence pracovníků a delegované příslušné pravomoci jsou uvedené v organizačním řádu školy pro rok 1999/2000. Organizační struktura je dána organizačním schématem, které umožňuje funkční řízení školy. Organizace vyučování odpovídá obecně závazným předpisům.

Dokumentace školy je vedena řádně, funkčně a v souladu s platnými právními normami. Ochrana osobních dat je zajištěna. Školní řád je součástí ročního plánu školy a zahrnuje i práva žáků. Hlavním poradním orgánem ředitelky školy je pedagogická rada. Metodická sdružení ani předmětové komise nejsou zřízeny.

Pracovníci školy i žáci mají přístup k potřebným informacím. Informace jsou předávány včas, protože vedení školy je v kontaktu s pracovníky školy denně. Potřebné informace rodičům poskytuje škola formou třídních schůzek nebo individuálně, při závažných skutečnostech písemně, klasifikaci sdělují vyučující prostřednictvím žákovských knížek a notýsků. V sešitech používají někteří vyučující ke klasifikaci známku a minus.

Škola realizuje a zúčastňuje se akcí, kterými se s úspěchem prezentuje na veřejnosti. Jsou to sportovní, výtvarné a hudební soutěže, soutěže v pracovní zručnosti a jiné.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998 – 1999 má dobrou úroveň, je zpracovaná v souladu s § 17 e odst. 2, 3, zákona č. 564/1990 Sb., a není v rozporu se zjištěnými skutečnostmi. Její obsah slouží škole jako zdroj sebehodnocení pouze částečně.

Rozhodnutí ředitele školy jsou jednoznačná, konkrétní a adresná. ŘŠ reaguje na podněty pracovníků, spolupracuje s orgány státní správy a samosprávy.

Organizační uspořádání a informační systém školy funguje velmi dobře.

Vedení a motivování pracovníků

Základním nástrojem operativního řízení jsou pravidelné porady s pedagogickým sborem. Vedoucí pracovníci používají při vedení lidí styl, který umožňuje kontrolu plánovaných činností a úkolů. Pracovníci školy jsou seznámeni s kritérii hodnocení. Kritéria pro hodnocení pracovníků jsou známa, pravidelné hodnocení se uskutečňuje dvakrát ročně. Existující systém je třeba vzhledem k nutnosti proměny stylu práce vyučujících /nová koncepce/ a vzhledem

k poznatkům z některých hospitací doplnit o kritéria, která budou v osobním příplatku výrazněji diferencovat kvalitu výuky a využívání progresivních metod práce a názorných pomůcek. ČŠI konstatuje, že pomoc nově přijatým vyučujícím, bez zkušeností s výukou na speciální škole je nedostačující.

Vedení pracovníků má celkově dobrou úroveň, rezervy jsou v oblasti motivování pracovníků k zlepšování kvality vyučovacího procesu.

Kontrolní mechanismy

Kontrola výchovně vzdělávacího procesu, školní družiny, pedagogické dokumentace, kontrola žákovských grafických a výtvarných prací, prací zhotovených při pracovním vyučování, kontrola práce výchovného poradce aj. je uskutečňována podle neveřejného plánu kontrolní činnosti, který je zpracovaný na celý školní rok. Zápis výsledků hospitací je dokladován a analyzován, kontrolovaný je s výsledkem seznámen. Zápisy z ostatních kontrol nejsou detailně zpracovány, ústně sdělené závěry nemohou být využity pro zpětnou vazbu.

Kontrolní prověrky a testy zatím škola nevyužívá. Kontrola provozu školy a jejího hospodaření je v kompetenci ředitelky školy.

Kontrolní systém je hodnocen jako dobrý.

Hodnocení kvality řízení

Shrnutím dílčích hodnocení jednotlivých sledovaných částí z oblasti řízení lze konstatovat, že negativa a pozitiva jsou v rovnováze, škola je řízena dobře.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

• Efektivita využívání finančních prostředků

Finanční prostředky jsou využívány efektivně ve prospěch žáků.

- Při sledované hodině tělesné výchovy na I. stupni použila vyučující tělesný trest u žáka. Po ukončení hodiny byla upozorněna ČŠI na zákaz používání tělesných trestů v našich školách a dále byla na tento incident upozorněna ředitelka školy. Dle jejího vyjádření projedná s vyučující neadekvátní jednání a vyvodí potřebná opatření.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- ❖ povinná dokumentace školy ve smyslu § 38a odst. 1 zákona č. 258/1996 Sb., o soustavě základních, středních škol a vyšších odborných škol
- ❖ zařazení do sítě škol
- ❖ učební plány, vzdělávací programy, tematické plány
- ❖ pokladová inspekční dokumentace včetně rozvrhů hodin
- ❖ žákovská dokumentace: katalogové listy a odborná vyšetření opravňující ke vřazení žáka do zvláštní školy
- ❖ plán práce školy na školní rok 1999 – 2000
- ❖ plán kontrolní a hospitační činnosti
- ❖ výroční zpráva školy za školní rok 1998/1999
- ❖ hospitační záznamy a další dokumentace z oblasti řízení školy

ZÁVĚR

Posouzením sledované oblasti lze stanovit

zásadní pozitiva:

- zlepšení v oblasti personálního obsazení
- vzájemné dobré vztahy
- prezentace školy na veřejnosti
- podpora dalšího vzdělávání pracovníků

zásadní negativa

- ◆ absence progresivních metod práce
- ◆ malé využívání názorných pomůcek
- ◆ personální obsazení školy pedagogy bez odpovídající pedagogické a odborné způsobilosti

Přidělené finanční prostředky ze státního rozpočtu jsou využívány k realizaci výchovně vzdělávacího programu školy.

Ve sledovaných oblastech je škola hodnocena celkově jako dobrá.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení

Razítko

Školní inspektoři

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu

Mgr. Milena Sýkorová

M. Sýkorová v. r.

Členové týmu

Mgr. Erika Bednářová

Bednářová v. r.

V Ústí nad Labem dne 18. února 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 6. 3. 2000

.....Razítko

Mgr. Věra Bezstarosti

Bezstarosti v. r.
Podpis ředitelky školy

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	21. 3. 2000	066 247/2000-4031
Zřizovatel	dtto	dtto

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
20. 3. 2000	---	Námítky nebyly podány.